

Զի երբ կամաց և հրամանին
Հայն հպատակ էր արքայի,
Եւ անդամոց ընդ իւր զխոյն
Միօրինակ գործէր ոգի :

Թագաւորէր միահեծան
Յայնժամ՝ ազգիս ողջ թագակալ,
Ազօնն ուր նախ արկաւ յերկիր
Մեր հայրենիքն էր ոսկեղար:
Երբ մի էր ազգ և մի սերունդ,
Անդ միաբան Հայն համագունդ.
Այլ միութեան փոյթ փեռեկտումն
Մինչ խոնեցաւ ազգ եկամուտ:

Արշակունին յահելն իւր թափ
Ահեղասատ ի ծագս ազգաց,
Ոգին Հայոց շնէր ի մարտ
Եւ Հայ արիւն էր ոյժ բազկաց:
Մինչ համարիւնք ի ցեղս օտար
Ազգակցեցան աշխարհամոք,
Մուտ խորհուրթիւն ի համազգիս,
Ատելութեան հարաւ բորբոք :

Յարեաւ ի կուլ տոհմ՝ ընդ տոհմի
Եւ տուն ընդ տուն մղէր նախանձ,
Անդ Հայաստան զբիւր չարեաց
Քամեաց մութիւր յիւր պոռն Արկած:
Անգործ, դու հիմ՝ չածես զգութ
Ընդ մահ որդւոցդ անմահաշունչ,
Սուր տաք ընդ մուկս անցեալ ոգւոյր
Ցաւոտ սրտիդ չարես միմունջ :

Զուրկ յԱրքայից, խմբից զօրաց
Այժմ՝ անիշխան կաս ամայի,
Լաց դու Այրիդ, լաց անձկայրեաց
Իբրեւ զբու յաւերակի :

Այս քո քաղաք ցահ արքունի,
Յոյր աւերակս հաւուց ճիւն,
Պոյր բուն քեզ անդ ընկերչակի
Դերբուկք հեծեն լեռնահանգոյն:

Յոյր վայր խաղալ աստ լուութիւն
Նախնի քաղաք քո յԱրմաւիր,
Ուր հողակոյտ տեսիլ տխուր
Եւ արքունիք հիմանցն ի խիլ :

Ուր են քո փառք նախանձ ազգաց,
Յոր Հայաստան, դու պծնէիր,
Զի՞ քող ի թուխպ կաս դու լքած

Մերկ ծիրանեաց յարքայակիր,

Ուր աւամիկ խումբ հազարաց

Եւ արիւնոտ անհուն փրկիւք,

Յոյր յորդուրթիւն անշամանգաղ

Դիշերանայր այգուց երկինք:

Ուր քո Մծբին, Երուանդաշատ

Եւ Արտաշատն, Արշակաւան,

Եւ մարդաշատն հոսակ քո Անին,

Դիցն Ազգիս վայր Քաղնեաց աւան :

Եւ ի նոսին զահ զահակալ

Պալատականքն Աւագորեար,

Որք փայլեցան ի խնամս ազգին

Ի տան Հայոց իբրու գոհար :

(Անգեւան ի յաջորդող մասերէն).

ԱՐԷԼ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՈՆՏԱՆՍ ԵՒ ՉԱՅՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.

Ենցեալ Յունիս ամսոյ մէջ՝ Վեհ.
Հայրապետ հեռեկալ Պոնդակը ուղղեց
Ռուսաստանի մէջ եղած Հայոց թեմ.
Աւետից և Հոգեւոր կառավարութեանց:

« Կանոնաւոր ներդաշնակութիւն եղա-
նակաց երգոց և Հարականաց ի պաշտա-
մունս Ակեղեցւոյ անշուշտ խոր իմն ներ-
գործեն զտպաւորութիւն ի սիրտս հաւա-
տացելոց ի Վրիստոս, և շարժեն զգագ-
մունս նոցա ի ջերմեռանդն Աստուածաշա-
տութիւն և ոգեւորեն երկնային սիրով .
ուստի և Ակեղեցին Հայաստանեայց ա-
ռանձին իմն ուշադրութեամբ կանխադոյն
խնամք և փոյթ տարաւ նա և ձայնազը-
րութեան արհեստին վասն կանոնաւոր ե-
րաժշտութեան և երգեցողութեան յԱ-
կեղեցիս, որպէս է տեսանել ի վաստակս
երանելի նախնեաց մերոց:

Իայց քանզի յանցանել ժամանակաց ի բուռն ներդործութենէ օտարազգի տիրապետողաց Հայաստանի եւ ի վրդովել խաղաղութեան աշխարհիս եւ ի ցիրուցան սիւսելն Ազգայնոց մերոց ընդ ոլորտս տիեզերաց, սպառնալ բոլորովին Հայկականս զօրութեան, Առբը Ալեկղեցին մեր թէ եւ անխախտ յիւրում ուղղափառութեան մնաց եւ մնացէ ցկատարած աշխարհի, սակայն ի բազում տեղիս ոչ սակաւ արտաքին բարեձեւութեանց եւ եղանակաց երգեցողութեան նորին խանգարումն մուտ գործեաց՝ ի պատճառս հարստահարութեանց օտարաց եւ ի տգիտութենէ մերադնեայց, մինչեւ ցաւօք սրտի ասել՝ զի եւ ի Մայր Աթոռս Հայաստանայց տեսանի ոչ սակաւ խանգարումն կանոնաւոր եղանակաց Եւրոպականաց եւ երգոց ըստ երաժշտական արհեստի, զոր երանելի նախնիք մեր խնամ տարեալ՝ արհեստական ձայնագրութեամբ յօրինեալ էին. ուստի ի բաւական ժամանակաց հետէ ի թիւս բաղմադիմի ամենակարեւոր պիտոյից Ազգիս եւ Ալեկղեցոյ մերոյ եւ Մայր Աթոռոյս, իղձ կալաք նա եւ զԱլեկղեցական երաժշտութեան զնանգարմունս յառաջին իւր զբութիւն եւ ի կանոնաւորութիւն վերածել ի պարծանս Ալեկղեցոյ եւ ի մտիթարութիւն ժողովրդեան, այլ մինչեւ ցայսօր զանազան դժուարութիւնք խափանառիթք եղեն մեզ օ՛ն անդր յառաջ վարելոյ զբարենպաստակ մտադրութիւն մեր: Աւքանդի ժամանակն յաղթեաց խոչընդոտն դժուարութեանց, եւ հանդամանք իրաց սփպեկն զմեզ եւ մեօք զձեզ եւ զամենայն հովիւս Ալեկղեցոյ փոյթ ունել ընդ ներքնոյն եւ զարտաքին բարեձեւութեան Ալե-

կեցւոյ սրբոյ, ուստի եւ արժան համարեցաք հրաւիրել զհմուտ ոք երաժշտային Հայկական ձայնագրութեան (նօթայ), որպէս զի՝ մարթ իցէ մեզ աստ ի սուրբ Աջմիածին նախապէս սկզբնաւորել զգիտութիւն կարեւոր արհեստին այնորիկ, զորոյ զպէտս կարեւորութեան ամենայն լուսաւորեալ Ազգք վաղուրիմն քաջապէս ծանեան:

Արդ ըստ որում փոյթ եւ փափագ մեր այն է, զի յամենայն Ալեկղեցիս Հայոց իւրաքանչիւր վիճակաց միանդամայն ներմուծցի այն պիտանի գիտութիւն ներդաշնակութեամբ երգելոյ, վասն որոյ անօրինեցաք, զի Թեմական Ետեանք եւ Առաւելարութիւնք իւրաքանչիւր վիճակաց փոյթ կալցեն յատուկ վերահասութեամբ նախագահի իւրեանց պատրաստել եւ առաքել այսր առ մեզ զմէն մի չափահաս դրպիր երիտասարդ ի գարաց Ալեկղեցեաց իւրեանց ցսկիղբն առաջիկայ Սեպտեմբեր ամսոյ, որ ունիցի ըստ ամենայնի առողջ կազմուած անձին եւ ձիրք եւ փափաք ուսման երաժշտութեան, եւ լիցի երկարողի եւ սրամիտ, որպէս զի ուսանելով նորա աստ ի սուրբ Աջմիածին զգիտութիւն ձայնագրութեան՝ կտրասցէ յետ միոյ ամի ուսուցիչ լինել ի Թեմական կամ ի վիճակային ուսումնարանի, ուր ժողովեալ յամենայն գիւղօրեից վիճակին զտիրացուս ի ձեռն Ս. Բաաջնորդաց կամ Յաջորդաց՝ ուսուցէ եւ նոցա, որով յԱլեկղեցիս ամենայն վիճակաց Հայոց ըստ երաժշտական օրինի միաձայն երգել ուսցին զերգս հօղեւորս: Այր սակս պատուիրեմք Ետեանիդ, զի ի հասանել առ Չեզ Հայրապետական Անդակիս՝ փոյթ կալջեք յատկապէս որո-

շել զմի չափահաս դպիր յԼեկեղեցեաց քաղաքիդ՝ ըստ ամենայնի համապատասխան վերոյգրեալ հրահանգաց և պայմանաց, զոր և առաքել առ մեզ ծախուք Լեկեղեցեաց տեղւոյդ ի վերջին աւուրս Օգոստոս ամսոյ, զի ի սկիզբն Ապտոմբերի տարւոյս վարժապետն ձայնագրութեան ունի սկսանել զդասախօսութիւն իւր և ուսուցանել զարհեստն , , :

Ըստ այսմ ազգօրուտ տնօրէնութեան՝ Հայկական ձայնագրութեան արհեստին քաջահմուտ և անուանի Պ. Նիկողայոս Թաշճեան և Պօլսեցի՝ յատկապէս հըրաւիրուեցաւ այսր ի Ս. Լճմիածին, և ի վիճակաց դպիք ուսանողաց մեծագոյն մասն ևս հասանելով այսր, սկսան յիշեալ դասատուէն ուսանիլ ձայնագրութիւնը:

Մի քանի վիճակներէն ուշացած ուսանողքն ևս շուտով կըգան և կուսանին:

Ի յաջորդ թիւս ամսագրոյս՝ ձայնագրութեան խնդրոյ առթիւ՝ յատկապէս ունիմք խօսել:

ՅՈՒՑԱԿ ՆՈՒՐԱՏՈՒԱՅ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՅՍ.

(ն-բ-ն-դ-ն-է-ն-է):

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼՈՅ ՎԻՃԱԿ:

Ռ. Կ.

Հասարակութիւնն Բանդիվան գեղջ	10
Նոյն գիւղացի Մանուկ Մատթէոսեան	20
„ Գէորգ Տէր Սահակեան	20
„ Պետրոս Յովսէփեան	10
„ Մարկոս Յարութիւնեան	20
„ Յովակիմ Մովսիսեան	20
„ Անտոն Գէորգեան	10
„ Խաչատուր Յովհաննիսեան	10

Բանդիվանցի Աւետիս Արաքսեան	10
„ Համարձու՝ քհն. Գրիգորեան	10
„ Սարգիս Գէորգեան	10
Հասարակութիւնն Նոր Ղզլ - քիլիսայ գեղջ	5
Նոյն գիւղացի Վարապետ քեօխմայ	1
„ Անտոն Թորոսեան	1
„ Թադէոս Յակովբեան	1
„ Մակար Տէր Ղազարեան	1
„ Յովսէփ Աստուածատուրեան	1
„ Խաչատուր Սարգսեան	1
„ Յովհաննէս Սիմոնեան	1
„ Յարութիւն Անանիկեան	1
„ Յակովբ Փանուղեան	1
„ Յարութիւն Սահակեան	50
„ Վարդան Մանուկեան	50
„ Սալուի կին Յովհաննէսեան	25
„ Յովհաննէս Մկրտչեան	50
„ Իսրայէլ Գրիգորեան	50
„ Յովհաննէս քհն. Բարսեղեան	1
Հասարակութիւնն Զիֆթալի գեղջ	6
Նոյն գիւղացի Վարապետ Յովհաննէսեան	50
„ Յարութիւն Գրիգորեան	1
„ Յարութիւն Գալստեան	1
„ Ջաքար Եփրանոսեան	1
„ Բարսեղ Յակովբեան	50
„ Մարգար Երզարեան	40
„ Արաքոս Յովհաննիսեան	30
„ Յարութիւն Դանիէլեան	40
„ Յարութիւն Իսկեանգարեան	50
„ Վարդան Պօղոսեան	20
„ Թորոս Երրահամեան	20
„ Ղեանդ Աւետիսեան	20
„ Սերովբ Աստուածատուրեան	40
„ Մարկոս Ստեփաննոսեան	20
„ Մանուկ Սահակեան	1
Հասարակութիւնն Ղայրուլի Դիւղ - քեանդ գեղջ	10
Նոյն գիւղացի Աղէկ Աւագեան	1
„ Թամրազ Մկրտչեան	1
„ Արիւղի Ղազարեան	1
„ Միլքոն Գէորգեան Ղարազեօղ - եանց	1